

Doba římská a doba stěhování národů

Roman Age and Migration Period

Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město)
Ul. Štefánikova, Staňkova; areál bývalých Jaselských kasáren, parc. č. 456/40, 456/41.
Mladší doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202502241.

Lokalizace: S-JTSK: -598436, -1158659; -598353, -1158636; -598322, -1158750; -598358, -1158756; -598375, -1158694; -598422, -1158703

Na začátku podzimu 2025 začal v Brně odkryv pro budoucí výstavbu v prostoru bývalých Jaselských kasáren mezi ulicemi Štefánikova a Staňkova. Stavba několika komplexů bytových domů začala v severní části plochy a postupně se posouvá směrem k jihu.

Zkoumaná lokalita se nachází uprostřed zastavěného území na mírném východním svahu, který spadá směrem k říčce Ponávka. Samotný prostor nebyl do konce 19. století zastavěn a pozemky byly využívány k zemědělské činnosti, o čemž svědčí stopy orby a zbytky po výsadbě ovocných stromů. Od konce 19. století docházelo k postupnému zastavění prostoru vojenskými objekty, které však byly v roce 2007 zbourány. Mezi lety 2007–2025 se jednalo o jeden z brněnských „brownfieldů“ s nevyjasněným stavebním záměrem.

Strojně kopané sondy ukázaly, že se ve východní části nachází až 2 m mocná vrstva novodobých navážek, zatímco v západní části zcela chybí půdní horizont a navážky zde nasedají přímo na geologický podklad (všude spraš), který byl v minulosti také pravděpodobně snížen.

Vzhledem k povaze stavby nebyla novověkým navážkám a konstrukcím věnována zásadní pozornost. Zbytky základových zdí (pokud existovaly a nebyly porušeny už v roce 2007) nedosahovaly z valné většiny geologického podkladu (především ve východní části). Celý prostor byl značně narušen inženýrskými sítěmi. V konečném důsledku se zájem archeologů soustředil především na zachovalé pravěké a protohistorické struktury, které se v lokalitě nacházejí (Kolařík et al. 2021a; Kolařík et al. 2021b; Matějíčková 2025; Zubalík 2022). Zjištěno bylo několik sídlištních objektů z období kultury nálevkovitých pohárů. Šlo především o zásobní jámy nebo nespecifikovatelné sídlištní jámy (viz oddíl Eneolit).

Stěžejní část zjištěných sídlištních struktur patří do období mladší doby římské (datace dle přítomnosti tzv. jiříkovické keramiky). Kromě několika nespecifikovaných sídlištních jam se na lokalitě nacházely také tři chaty se stopami po nosné konstrukci. Byly bohaté na materiál (především keramické zlomky, ale také kostěný hřeben nebo část náramku z černého skla). Chaty měly obdélný půdorys s rozměry: chata č. 541 – 5 × 4 m, hloubka 20 cm; chata č. 550 – 5 × 4 m, hloubka 1 m, obr. 1; chata č. 549 – 4 × 3 m, hloubka 10 cm). Většina objektů se koncentrovala do

severovýchodní části skryté plochy, kde se podařilo identifikovat několik desítek kůlových jam. Jejich datace je však značně problematická. Kůlové jámy nevytváří žádné vyšší struktury.

Odkryv v areálu stavby bude pokračovat i v roce 2026. Materiál získaný výzkumem je v tuto chvíli ve fázi zpracování.

Obr. 1. Brno – ulice Štefánikova, Staňkova. Chata z doby římské narušená novodobou strukturou. Foto R. Bíško.

Fig. 1. Brno – Štefánikova, Staňkova streets. A Roman-period dwelling disturbed by a modern structure. Photo by R. Bíško.

Literatura

AMČR: Záznam M-202502241 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202502241>.

Kolařík, V., Sedláčková, L., Zůbek, A. 2021a: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 62(1), 208.

Kolařík, V., Sedláčková, L., Zůbek, A. 2021b: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 62(1), 229.

Matějíčková, A. 2025: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 66(1), 217.

Zubalík, J. 2022: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(1), 164.

Summary

Part of the settlement from the Late Roman period (Fig. 1) was investigated during the rescue archaeological excavation in Štefánikova and Staňkova streets (Ponava cadastral area, Brno-City District).

Richard Bíško

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Ul. Havlenova, parc. č. 620/1.

Doba římská a doba stěhování národů. Vojenský tábor. Sonda. Záchraný výzkum. AMČR: M-202400967.

Lokalizace: S-JTSK: -599150.8609, -1162123.9633

V roce 2025 bylo dokončeno zpracování výzkumu při stavbě „Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku HJ2/02 – šachta HJ38 (oblast ulic Táborského nábřeží, Ludmily Konečné, Polní, Vojtova, Havlenova)“. Terénní část výzkumu probíhala s přestávkami od dubna do října 2024 (Sedláčková et al. 2025). Obecně k výzkumu viz oddíl Středověk a novověk (Sedláčková et al. 2025).

V prostoru původní trasy horkovodu v ulici Havlenově byl v sondě S1B zachycen hrotitý příkop s. j. 515 (s. s. j. 001; obr. 2), který interpretujeme jako pozůstatek příkopu krátkodobého pochodového tábora římské armády z období markomanských válek. Dokumentovaná šířka výkopu byla 2,2 m a hloubka 1,2 m. Jeho rekonstruovanou šířku lze odhadnout na 2,8–3 m, hloubku 1,5 m. Orientován byl pravděpodobně Z–V s možnými odchylkami jak k severu, tak k jihu.

V blízkém okolí byly v posledních letech zachyceny příkopy minimálně dvou pochodových táborů (2017 – Grünseisen et al. 2021; 2020 – Sedláčková, Šimík 2021; 2021 – Bučo et al. 2024, 30–33, obr. 33; obr. 3), přičemž ani v jednom případě nastolené hypotézy o jejich předpokládaném průběhu nekoreluje s polohou a předpokládaným průběhem nyní objeveného příkopu. Hypoteticky bychom mohli uvažovat o pokračování příkopu objeveného v letech 2020 a 2021, svým charakterem a rozměry se nynější objev blíží spíše příkopu z roku 2017. Apriori nelze vyloučit možnost, že se jedná o relikt třetího pochodového tábora římské armády.

Literatura

AMČR: Záznam M-202400967 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202400967>.

Bučo, M., Kolařík, V., Sedláčková, L. 2024: *Brno, Urbandepo (areál Vojtova – Grmelova)*. Rkp. náleзовé zprávy, č. akce A027/2021.

Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archaia Brno z. ú.

Grünseisen, J., Kolařík, V., Sedláčková, L. 2021: Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů 62(1)*, 287–290.

Obr. 2. Brno – Havlenova ulice. Příkop s. j. 515 zachycený v západní stěně původního výkopu teplovodu. Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 2. Brno – Havlenova Street. Ditch 515 recorded in the western section of the original trench for heating network. Photo by Archaia Brno.

Sedláčková, L. 2024: *Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku HJ2/02 – šachta HJ38*. Rkp. náleзовé zprávy, č. akce 038/2024. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archaia Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202600014. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://doi.org/10.60585/M-TX-202600014>.

Sedláčková, L., Šimík, J. 2021: Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů 62(1)*, 187–188.

Sedláčková, L., Kuklová, K., Nerudová, Z., Zúbek, A. 2025: *Náleзовá zpráva o provedení záchraného archeologického výzkumu při stavbě „Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku HJ2/02 – šachta HJ38 (oblast ulic Táborského nábřeží, Ludmily Konečné, Polní, Vojtova, Havlenova)“*. Rkp. náleзовé zprávy, č. akce 038/2024. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archaia Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202600014. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://doi.org/10.60585/M-TX-202600014>.

Obr. 3. Brno – Havlenova ulice. Příkopy římských pochodových táborů zjištěné archeologicky v letech 2017, 2020, 2021 (bílé) a výzkumem v roce 2024 (červené). Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 3. Brno – Havlenova Street. Ditches of Roman marching camps identified through archaeological investigations in 2017, 2020, and 2021 (white), and in 2024 (red). Photo by Archaia Brno.

Summary

During the heating network reconstruction, a V-shaped ditch (Fig. 2, 3) was recorded in Havlenova Street (Štýřice cadastral area, Brno–City District). It can be tentatively interpreted as part of a ditch belonging to a temporary Roman marching camp dating to the period of the Marcomannic Wars.

Lenka Sedláčková

Břeclav (okr. Břeclav)

„Přední čtvrtky“.

Doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

AMČR: M-202503619.

Lokalizace: WGS-84: 48.7761453N, 16.9173100E; 48.7719111N, 16.9181775E

V červenci 2025 byla zahájena 1. etapa záchraného archeologického výzkumu vyvolaného stavbou obchvatu Břeclavi. Plocha zahrnutá do první etapy zaujímá zhruba dvě třetiny plochy plánovaného obchvatu a pro potřeby záchraného archeologického výzkumu byla rozdělena do deseti úseků.

Celá plocha byla postupně skryta za pomoci mechanizace a za stálého archeologického dohledu na úroveň geologického podloží (v závislosti na části trasy písčité, štěrkové, či jílovité), kde byly identifikovány zahloubené archeologické situace.

Nejvíce objektů bylo prozatím zjištěno v poloze „Přední čtvrtky“, kde mechanizovaná skrývka odhalila okrajovou část sídliště z doby římské. Jednalo se celkem o 324 zahloubených archeologických situací, většinou pozůstatků obytných a výrobních staveb, zásobních jam, sil a dvou studní. U dvou větších objektů byl v zásepu zaznamenán pohřeb psa. Keramický materiál byl v terénu předběžně datován do poloviny 2. století n. l. a obsahoval četné nálezy luxusního zboží importovaného z římského impéria, včetně nálezů *terry sigillat*y.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503619 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503619>.

Summary

A peripheral part of a settlement dating to the Early Roman period was excavated in the ‘Přední čtvrtky’ field (Břeclav cadastral area, Břeclav District).

Matěj Forst, Petr Juřina, Jan Vizner

Kojetín (okr. Přerov)

Kojetín 1; „U Křenovické lávky“, parc. č. 7330/54–7330/67.

Doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

AMČR: M-202501912.

Lokalizace: WGS-84: 49.3379167N, 17.2721667E; 49.3379722N, 17.2742778E

Archeologická lokalita Kojetín 1 v trati „U Křenovické lávky“ byla zkoumána v rámci záchraného archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou nové železniční trati. Výzkum byl realizován v souvislosti s projektem „Modernizace trati Brno – Přerov, 4. stavba Nezamyslice – Kojetín“ (viz oddíl Doba bronzová).

Lokalita se nachází na jihovýchodním okraji Prostějovské pahorkatiny, při úpatí mírného, jižně orientovaného svahu klesajícího k údolí řeky Hané. Geologické podloží je zde tvořeno

sprašovými hlínami a písčito-hlinitými sedimenty. Na zkoumaném úseku bylo identifikováno celkem 419 archeologických objektů sídlištního charakteru. Datování většiny z nich spadá do pozdní doby bronzové, konkrétně k nositelům slezské skupiny kultury lužických popelnicových polí.

Z doby římské pochází nález germánské polozemnice objevené na východním okraji lokality. Poloha objektu je vymezena souřadnicemi WGS-84: 49.3379167N, 17.2743056E.

Mělký objekt o hloubce přibližně 0,2 m měl pravidelný obdélný půdorys o rozměrech 4,6 × 3,9 m a byl orientován ve směru V–Z. Podél stěn i v centrální části objektu byly dokumentovány převážně zdvojené výkopy sloupových jamek, interpretované jako pozůstatky nadzemní dřevěné konstrukce stěn a střechy. Z objektu bylo vyzvednuto větší množství keramických střepů a zvířecích kostí. Mezi další nálezy, které lze datovat do doby římské a které byly získány sběrem po skrývce orniční vrstvy, patří fragment jednostranného třívrstvého hřebene s polokruhovitým držadlem, jehož jednotlivé části jsou spojeny železnými nýty. Výzdobu představují rytá očka a modře zbarvený polyedrický korálek. Z prostoru „bažiny“ pochází nález nekompletní spony s obdélným zachycovačem. Tyto artefakty lze pravděpodobně spojovat s germánským osídlením lokality.

Literatura

AMČR: Záznam M-202501912 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501912>.

Summary

The Kojetín 1 site (Kojetín cadastral area, Přerov District) was investigated as part of a rescue excavation associated with the modernisation of the Brno–Přerov railway line (Part 4: Nezamyslice–Kojetín). A total of 419 archaeological features were identified within the excavated area, the majority of which date to the Final Bronze Age (see section Bronze Age). Evidence of Roman-period occupation is indicated by a Germanic semi-sunken hut uncovered at the eastern edge of the site. Additional finds that can be associated with Germanic occupation include isolated artefacts recovered across the excavated area, namely a fragment of a bone comb and a polyhedral bead, as well as a brooch with a rectangular catchplate found in the area referred to as the ‘marsh’.

Arkadiusz Tajer

Kojetín (okr. Přerov)

„U Křenovické lávky“.

Doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

AMČR: M-202600105.

Lokalizace: WGS-84: 49.3409903N, 17.2904142E; 49.3411581N, 17.2917017E; 49.3391239N, 17.2916478E; 49.3393336N, 17.2927853E

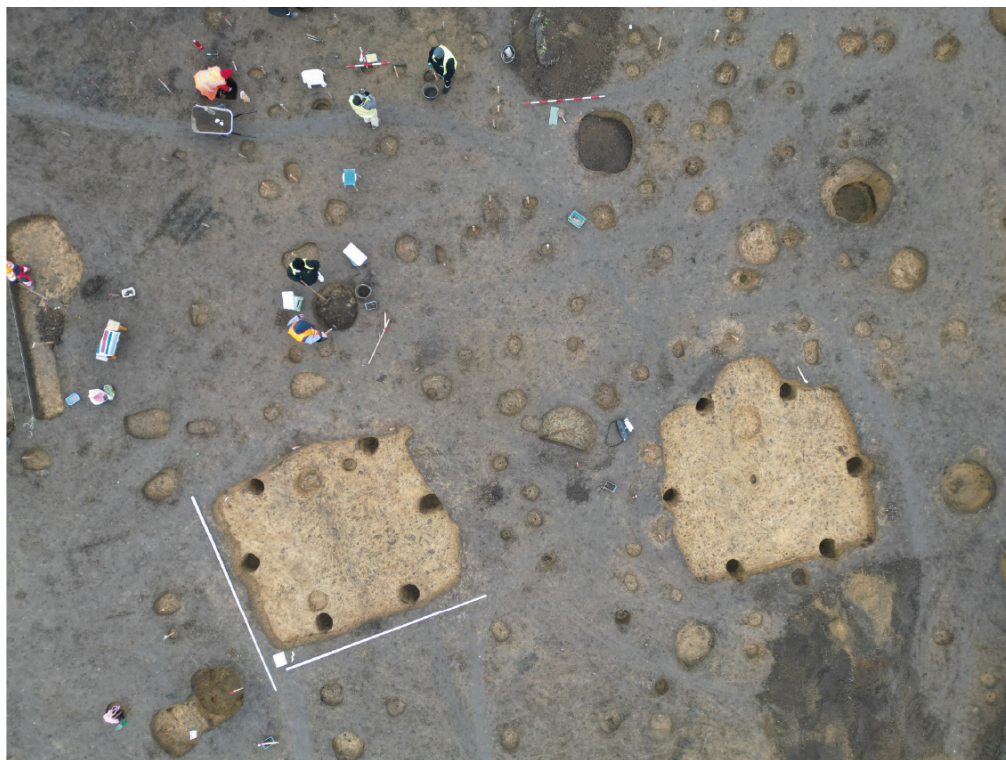
Mezi zářím a prosincem roku 2025 probíhal záchraný archeologický výzkum na katastru Kojetína, vyvolaný modernizací železniční tratě mezi Brnem a Přerovem, konkrétně 5. stavbou v úseku Kojetín–Přerov. Součástí stavby byl jihozápadní obchvat Kojetína, v rámci kterého došlo k narušení plochy lokality polykulturního sídliště v trati „U Křenovické lávky“, známého z povrchových nálezů (Drechsler 2009; Schenk 2022). Archeologickým výzkumem bylo prozkoumáno 1250 archeologických objektů, zachycujících průřez osídlením lokality od eneolitu po

raný středověk. Převážná část objektů byly kúlové a sloupové jamky (viz oddíly Eneolit, Doba bronzová, Doba železná, Středověk a novověk).

Ze starších povrchových sběrů byla známa přítomnost sídliště z doby římské, mimo jiné i na základě nálezů zlomku *terra sigillata* (Droberjar 1991). Výzkumem bylo odhaleno celkem pět zemnic s typickou konstrukcí sestávající ze šesti kúlů vymezujících přibližně pravidelný půdorys. Ve dvou případech šlo o stavby o délce strany kolem 4,5 m, u jedné i s vchodovým výklenkem v jižní stěně (obr. 4, 5). Kromě běžné sídlištní germánské keramiky byly nalezeny i zlomky importovaných nádob římské provenience. Vzhledem k množství prozkoumaných objektů a získaných nálezů bude možné bližší vztahy k ostatním objektům na lokalitě s jistotou určit až po laboratorním zpracování.

Obr. 4. Kojetín. Jedna z prozkoumaných germánských zemnic. Foto V. Záhorák.
Fig. 4. Kojetín. One of the excavated Germanic semi-sunken huts. Photo by V. Záhorák.

Obr. 5. Kojetín. Letecký pohled na dvě zemnice a přilehlé objekty. Foto V. Záhorák.
Fig. 5. Kojetín. Aerial view of two semi-sunken huts and adjacent features. Photo by V. Záhorák.

Literatura

- AMČR:** Záznam M-202600105 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202600105>.
- Droberjar, E. 1991:** *Terra Sigillata in Mähren. Funde aus germanischen Lokalitäten*. Brno: Petr Dvořák Verlag.
- Drechsler, A. 2009:** Osídlení katastru města Kojetína v prehistorii a raném středověku. In: F. Řezáč, H. Svačinová, J. Šírek (eds.): *Kojetín v proměnách času. 1233–2008*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 19–36.
- Schenk, Z. 2022:** Kojetín (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 63(1), 200–201.

Summary

During the reconstruction of the railway line between Brno and Přerov, a known multi-period site in the Kojetín cadastral area (Přerov District) was disturbed by groundworks. Between October and December, a total of 1,250 features were excavated, attesting to occupation from the Eneolithic to the Early Middle Ages. Part of a Roman-period settlement was recorded, comprising at least five sunken huts and other features (Fig. 4, 5).

Vít Záhorák, Eva Pospíšilová, Lenka Nedomová, Josef Janča

Kojetín (okr. Přerov)

Kojetín 2; „U Křenovické lávky“, parc. č. 7330/147–7330/201.
 Doba římská. Sídliště, areál nezemědělské výroby. Plošný odkryv.
 Záchraný výzkum. AMČR: M-202501912.

Lokalizace: WGS-84: 49.3388714N, 17.2813019E; 49.3385708N, 17.2813128E; 49.3400431N, 17.2875675E; 49.3401353N, 17.2875589E

Od června do listopadu 2025 probíhal archeologický výzkum na stavbě rychlostní trati Nezamyslice–Kojetín. V lokalitě označené jako Kojetín 2 bylo odkryto více než tři sta objektů od velikosti hliníků až po kúlové jamky. Těžiště tvořilo osídlení

věteřovské kultury (viz oddíl Doba bronzová). K němu lze s největší pravděpodobností přiřít jak tři pohřby v sídlištních jámách, tak dvojhrob ve vrstvě splachu, která se projevovala po téměř celé délce zkoumané plochy. Jedna ze zkoumaných jam obsahovala materiál kultury s moravskou malovanou keramikou (viz oddíl Eneolit).

K nejzajímavějším nálezům patří bezpochyby dva pyrotechnologické objekty náležející době římské. Jedním z nich byla vápenická pec s předpecní jámou. Druhý objekt, sloužící původně pravděpodobně jako hliník, obsahoval ve výplni ohniště ohraničené mazanícovým valem s několika vrstvami dusaného jílu při jeho čelní straně. Mimo ohniště, v zásypu objektu, byla nalezena železná kalibrační deska na výrobu drátu. Tento předmět má z území Evropy pouze nečetné analogie, v našem prostředí patří k ojedinělým nálezům.

Literatura

AMČR: Záznam M-202501912 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501912>.

Summary

During a rescue archaeological excavation in the area of the planned high-speed railway line between Nezamyslice and Kojetín (Přerov District), several features yielding Roman-period material were identified. One of these was probably a lime kiln. A wire-drawing tool was recovered from a second pyrotechnical structure.

Pavel Moř

Malešovice (okr. Brno-venkov)

Východní okraj intravilánu, parc. č. 41/1, 41/4.

Doba římská. Sídliště. Vertikální řez. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202503967.

Lokalizace: S-JTSK: -607740.37, -1178913.91; -607715.48, -1178981.60

Ve druhé polovině roku 2025 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum při novostavbě rodinného domu na východním okraji intravilánu obce Malešovice. Místo je situováno na nízké terase nad pravým břehem vodního toku Potůček, respektive nádrže Husinec. V přípojce vodovodu vedené od domu č. p. 64 bylo zjištěno narušení 17 zahloubených objektů. Část z nich bylo možné na základě vyzvednutého materiálu datovat do doby římské.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503967 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503967>.

Summary

In the second half of 2025, a rescue excavation was carried out in connection with the construction of a new family house on the eastern edge of the built-up area of Malešovice (Brno-Country District). Seventeen subsurface features were found to have been disturbed within the water-supply connection trench from house No. 64. Based on the recovered material, some of these features can be dated to the Roman period.

Michal Přichystal

Měrovice nad Hanou (okr. Přerov)

„Za Hřbitovem“, „Před Hřbitovem“.

Doba římská a doba stěhování národů. Areál nezemědělské výroby, sídliště, areál těžby. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. AMČR: M-202505402.

Lokalizace: WGS-84: 49.3456258N, 17.2411703E

Mezi více než pěti sty zahloubenými archeologickými objekty (viz oddíly Neolit, Eneolit a Doba bronzová), byla poměrně výrazně zastoupena komponenta výrobních a sídlištních aktivit závěru doby římské (předběžná datace do 4. století n. l.). Z výplní objektů datovaných do tohoto období pochází velmi početné keramické soubory, jak místní ručně vyrobené keramiky, tak specifické na kruhu točené keramiky „jiříkovického“ typu (obr. 6), ale dále i zlomků keramiky dokládajících kontakt s oblastí římských provincií. Doloženy byly také zlomky nádob indikující projevy vlivů z prostředí przeworské kultury (atypické pyramidální výčnělky na jemné, na kruhu točené keramice), několik bronzových a železných spon a kostěný hřeben (obr. 7).

Výrazným prvkem výrobního areálu jsou dvě výjimečně dobře zachovalé vertikální dvoukomorové keramické pece typu B, v jednom případě s neporušeným roštem (obr. 8). Ve výplních pecí byl doložen početný soubor „jiříkovické“ keramiky. K jedné z pecí přiléhá patrně výrobní zázemí v podobě polozahloubené chaty

Obr. 6. Měrovice nad Hanou. Keramika z výplně pece č. 1, včetně zlomku s atypickým pyramidálním výčnělkem. Foto M. Popelka.

Fig. 6. Měrovice nad Hanou. Ceramic material from the kiln filling No. 1, including a fragment with an atypical pyramidal protrusion. Photo by M. Popelka.

Obr. 7. Měrovice nad Hanou. Zlomek hřebenu z vrstvy v západní části plochy. Foto M. Popelka.

Fig. 7. Měrovice nad Hanou. A comb fragment from a layer in the western part of the area. Photo by M. Popelka.

Obr. 8. Měřovice nad Hanou. Keramická pec č. 1 s dochovaným zázemím obsluhy – zahluobenou chatou. Foto M. Popelka.

Fig. 8. Měřovice nad Hanou. Pottery kiln No. 1 with its preserved service area – a sunken hut. Photo by M. Popelka.

Obr. 9. Měřovice nad Hanou. Půdorys drobné zemnice s typickou šestikúlovou konstrukcí. Foto M. Hanšut.

Fig. 9. Měřovice nad Hanou. Small sunken hut with a typical six-post construction. Photo by M. Hanšut.

Obr. 10. Měřovice nad Hanou. Pohled na rozměrné exploatační objekty ze závěru doby římské. Foto M. Popelka.

Fig. 10. Měřovice nad Hanou. View of large extraction pits from the final phase of the Roman period. Photo by M. Popelka.

se šestikúlovou konstrukcí (obr. 9). Další obdobná chata byla zachycena samostatně v západní části zkoumané plochy, ale sídlištní aktivity evidentně pokračují také jižním směrem do trati „Před Hřbitovem“, kde byla částečně prozkoumána další zahluobená chata. K areálu pecí lze přiřadit také větší množství rozsáhlých a pozoruhodných exploatačních objektů (obr. 10) s analogickou keramikou, včetně zlomků římsko-provinciální keramiky.

Literatura

AMČR: Záznam M-202505402 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202505402>.

Summary

Site 7 in Měřovice nad Hanou (Přerov District) provided evidence of production and settlement activities from the 4th century AD (end of the Roman period; Fig. 9), dominated by two exceptionally well-preserved pottery kilns (in one case including associated service area, Fig. 8) and clay extraction pits (Fig. 10). The finds include numerous ceramics of the ‘Jiříkovice’ type (Fig. 6),

influences of the Przeworsk culture, and imports from the Roman provinces. Small objects include bronze and iron buckles and a bone comb (Fig. 7).

Michael Hanšut, Miroslav Popelka, Martin Paulus

Opava (k. ú. Kateřinky u Opavy, okr. Opava) Ul. Josefa Veselého, parc. č. 1598/7.

Starší doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. AMČR: M-202500512.

Lokalizace: WGS-84: 49.9518781N, 17.9034978E

Od března do srpna roku 2025 byl v rámci výstavby rodinného domu na ulici Josefa Veselého v Opavě-Kateřinkách prováděn výzkum části sídliště ze starší doby římské (obr. 11). Objevy zde byly dvě zahluobené chaty a část výrobního areálu, pravděpodobně spojeného s produkcí železa a možná i skla (?).

Obr. 11. Opava. Pohled na zkoumanou plochu z dronu. Foto J. Juchelka.

Fig. 11. Opava. View of the excavated area from a drone. Photo by J. Juchelka.

Literatura

AMČR: Záznam M-202500512 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202500512>.

Summary

In 2025, part of the settlement from the Early Roman period (Fig. 11) was uncovered in Josef Veselý Street (Kateřinky u Opavy cadastral area, Opava District).

Jiří Juchelka, Ondřej Klápa, Monika Kokešová, Marek Pietoň, David Galia, Tomáš Petr

Přerov (k. ú. Kozlovice u Přerova, okr. Přerov) „Nad Lukami“, parc. č. 807.

Starší doba římská. Sídliště. Průzkum detektorem kovu.

AMČR: M-202504991-N00009.

Lokalizace: Nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V roce 2010 byla nalezena během preventivní detektorové prospekce na polykulturní lokalitě „Nad Lukami“, při severovýchodním okraji katastru místní přerovské části Kozlovice u Přerova ztrátová stříbrná mince z doby římské (obr. 12).

Lokalita se nachází na zarovnaném povrchu tzv. Radslavické říční terasy pleistocenního stáří, na levém břehu potoka Lučnice, který je levostranným přítokem řeky Bečvy. Průměrná nadmořská výška zarovnaného povrchu terasy činí 220 m. Na lokalitě objevené v roce 2001 je dlouhodobě prováděn povrchový průzkum na sídlišti z doby římské (Schenk 2002). Starší horizont osídlení je zastoupen pouze sporadickými nálezy z mladší a pozdní doby kamenné, doby bronzové, starší i mladší doby železné (Schenk, Kulíšek 2023; 2025).

Nalezená stříbrná římská mince náleží mezi pozdně republikánské, takzvané legionářské denáry Marca Antonia typu RRC č. 544/14–39 ražené v neznámé mobilní vojenské mincovně v letech 32–31 př. n. l. Tyto mince byly raženy v obrovském množství

a byly určeny především na zaplacení výdajů armády. Dnes patří obecně mezi nejčastěji nacházené mince z období republiky.

Na aversu denáru je umístěna galéra orientovaná doprava. Nad lodí je umístěn nápis ANT·AVG, který je zkratkou jména Antonius spolu s jedním z jeho titulů „augur“. Dole pod kýlem lodi se nachází zkratka jeho dalšího titulu III·VIR·R·P·C.

Na reversní straně ražby je umístěn legionářský orel mezi dvěma standartami a nápis LEG doplněný číslem XIII, které označuje jednu z Antoniových legií (BMC RR II, 529, č. 205; RRC, 541, č. 544/27; Militký, Vacinová 2018, 310–311, č. 1806).

Průměr denáru činí 17–17,2 mm. Hmotnost mince je 3,065 g. V případě exempláře z Kozlovice se jedná o poměrně kvalitní stříbrnou ražbu, na které jsou reliéfy na rubu a líci relativně dobře zachovalé a čitelné. Nález představuje první exemplář svého druhu nalezený v prostoru germánského sídliště při jihozápadním ústí přírodního koridoru bečevské části Moravské brány.

Pozdně republikánské denáry typu RRC č. 544/14–39 jsou nacházeny jak jednotlivě, tak coby součást hromadných nálezů v Čechách i na Moravě. Na Přerovsku pochází dva exempláře denáru typu RRC č. 544/13–39 z depotu Dřevohostice, který byl do země ukryt po roce 4 n. l. (Militký, Jarůšková 2024, 13).

Obr. 12. Přerov. Stříbrný denár Marca Antonia. Foto Z. Schenk.

Fig. 12. Přerov. Silver denarius of Marcus Antonia. Photo by Z. Schenk.

Literatura

AMČR: Záznam M-202504991-N00009 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202504991-N00009>.

BMC RR II: Grueber, H. A. 1910–1970: *Coins of the Roman Republic in the British Museum. Volume II*. London: Trustees of the British Museum.

Militký, J., Jarůšková, Z. 2024: Hromadný nález římských mincí ze Sudic u Boskovic (okr. Blansko). *Numismatické listy* 79(1–4), 5–23. DOI: 10.37520/nl.2024.001. Dostupné také z: <https://publikace.nm.cz/periodicke-publikace/numismaticke-listy/79-1-4/hromadny-nalez-rimskych-minci-ze-sudic-u-boskovic-okr-blansko>.

Militký, J., Vacinová, L. 2018: *Coins of the Roman Republic. The National Museum. Prague. The Systematic Collection and the Gulyantsi Hoard (Bulgaria)*. Prague: National Museum.

RRC: Crawford, M. H. 1974: *Roman Republican Coinage I–II*. Cambridge: Cambridge University Press.

Schenk, Z. 2002: Přerov (k. ú. Kozlovice, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 43, 243.

Schenk, Z., Kulíšek, T. 2023: Přerov (k. ú. Kozlovice u Přerova, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 64(1), 269–270.

Schenk, Z., Kulíšek, T. 2025: Přerov (k. ú. Kozlovice u Přerova, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 66(1), 284–285.

Summary

In 2010, a single silver Roman coin – the legionary denarius of Marcus Antonius of the RRC No. 544/14–39 type (Fig. 12) – was found during a surface survey in the ‘Nad Lukami’ field in the cadastral area of Kozlovice u Přerova (Přerov District).

Zdeněk Schenk

Víceměřice (okr. Prostějov)

„Podíly“.

Starší doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202505397.

Lokalizace: WGS-84: 49.3425786N, 17.1786843E

V lokalitě „Podíly“ na katastru obce Víceměřice (okr. Prostějov) byla při rekonstrukci železniční trati (mimo birituální pohřebiště – viz oddíl Doba železná) prozkoumána část sídliště

doby římské (obr. 13), reprezentovaná dvěma půdorysy částečně zahloubených chat. Obě prozkoumané chaty měly téměř čtvercový půdorys s klasickou šestikůlovou konstrukcí. Vstup byl orientován k jihu. Sídliště je díky nálezům spony (výrazně členěná římsko-provinciální spona s lichoběžníkovitou nožkou zdobenou tremolem) v jedné z chat datováno do starší doby římské. Mezi keramickým materiálem se objevilo také poměrně početné zastoupení provinciální keramiky.

Literatura

AMČR: Záznam M-202505397 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202505397>.

Summary

The remains of two semi-sunken huts from the Early Roman period were investigated during the reconstruction of the railway line (Fig. 13) in the ‘Podíly’ field (Víceměřice cadastral area, Prostějov District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus, Michael Hanšut, Simona Frömelová

Obr 13. Víceměřice. Pracovní snímek z průběhu výzkumu. Foto M. Popelka.

Fig. 13. Víceměřice. Snapshot from the excavation. Photo by M. Popelka.